

سفرنامه شیندلر به خراسان



آلبرت هوتوم شیندلر

به کوشش: فرشاد ابریشمی

سفرنامه شیندلر به خراسان

آلبرت هوتوم شیندلر

به کوشش: فرشاد ابریشمی



خانه تاریخ و تصویر ابریشمی

- سرشناسه : شیندلر، آلبرت هوتوم
 Schindler, Albert Houtum
- عنوان و نام پدیدآور : سفرنامه شیندلر به خراسان/آلبرت هوتوم شیندلر؛ به کوشش فرشاد ابریشمی.
- مشخصات نشر : تهران: خانه تاریخ و تصویر ابریشمی، ۱۳۹۶.
- مشخصات ظاهری : ۸۰ص: مصور؛ ۱۴/۱۵×۵/۲۱×۵ س.م.
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۴-۱۰۵-۴
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
- موضوع : شیندلر، آلبرت هوتوم
- موضوع : Schindler, Albert Houtum
- موضوع : سفرنامه‌ها
- موضوع : Traveler's writings
- موضوع : ایران -- سیر و سیاحت -- قرن ۱۳ق.
- موضوع : * -- Description and travel -- Iran ۱۹th century
- موضوع : خراسان -- سیر و سیاحت -- قرن ۱۳ق.
- موضوع : -- Description and travel -- (Iran: Province) ۱۹th century
- شناسه افزوده : فرشاد ابریشمی، فرشاد، ۱۳۵۲ -، گردآورنده
- شناسه افزوده : Abryshami, Farashad
- رده بندی کنگره : DSR۱۳۴۷/ش۹ ص۷ ۱۳۹۶
- رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۷۴۳۰۴۲
- شماره کتابشناسی ملی : ۴۷۷۴۷۹

سفرنامه شیندلر به خراسان

آلبرت هوتوم شیندلر

به کوشش: فرشاد ابریشمی

حروفچینی: مریم علیدوست

لیتوگرافی: باختر

چاپ: کسری

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۵۴-۱۰۵-۴

انتشارات خانه تاریخ و تصویر ابریشمی



آلبرت هوتوم شیندلر

سر آلبرت هوتوم-شیندلر زاده ۲۴ سپتامبر ۱۸۴۶- مرگ ۱۵ ژوئن ۱۹۱۶ (پژوهشگر انگلیسی آلمانی‌تبار مسائل ایران بود) هوتوم-شیندلر مهندسی دانش‌آموخته دانشگاه لایپزیگ بود. او در ۱۲۲۷ برای کار تلگراف به ایران آمد و هشت سال پس از آن دولت ایران وی را برای بازرسی خدمات تلگراف استخدام کرد. در ۱۲۶۱ او مدیر کل معادن فیروزه خراسان شد. هفت سال پس از آن بازرس بانک شاهنشاهی شد. در ۱۲۷۳ برکنار شد ولی دو سال پس از آن دوباره دولت وقت ایران وی را به عنوان رایزن در مسائل گوناگونی به ویژه مسائل مربوط به بیگانگان به خدمت گرفت. میان سال‌های ۱۲۸۱ تا ۱۲۹۰ او به مقام افتخاری سرکنسولی سوئد رسید. در همین زمان از سوی دولت ایران بدو نشان شیر و خورشید و از سوی دولت بریتانیا نشان امپراتوری هند بدو اهداء شد. در ۱۲۹۰ او به انگلستان رفت. او که از تفرس رنج می‌برد در ۱۲۹۵ میلادی درگذشت.

او در زمان فعالیتش در ایران به گوشه و کنار این کشور سفر نمود و اطلاعات گسترده‌ای از جغرافیا، تاریخ، فرهنگ، زبان و موضوعات مربوط بدین سرزمین را گردآورد. وی در زمان خود مرجعی ارزنده برای پژوهشگران و مسافران سیاست‌مدارانی که علاقه‌ای بر روی کار در زمینه ایران داشتند بود؛ وی نوشته‌های چندی از جمله چند مقاله در ویرایش یازدهم دانشنامه بریتانیکا را داراست.

Albert Houtum-Schindler

General Sir Albert Houtum-Schindler, KCIE (born 24 September 1846, the Netherlands or Germany; died 15 June 1916, Fenstanton, England) was a scholar of Persia and an employee of the Persian government.

Educated in engineering at Leipzig University, Houtum-Schindler was recruited to Persia in 1868 by the Indo-European Telegraph Service. Eight years later he became an inspector-general of the Persian telegraph service, and acquired the honorary rank of general in the Persian army. In 1882 he became the managing director of Khorasan's turquoise mines, and in 1889 became the inspector of branches for the Imperial Bank, as well as inspector-general of mines for the Persian Bank Mining Rights Corporation. However, he was dismissed in 1894 after this failed, which was deemed due to his management. By 1896 Houtum-Schindler had become Director of the Foreign Office Control Department and acted as adviser to the Persian Government on numerous topics. From 1902 to 1911 he held the post of honorary consul-general for Sweden. Houtum-Schindler married Louise Fagergren in 1870. She died in 1879 and in 1884 he married an English woman, Florence, with whom he has two sons, Alexander and Leonard. He retired to England in 1911, suffering increasingly from gout, and died in 1916.

Research and writing

During his work at the telegraph and mining operations, Houtum-Schindler travelled much of the country for long periods, during which he accumulated extensive amounts of geographical, archaeological, historical, linguistic, ethnographic, biological and financial data, and produced maps of various regions. The specialist library that he accumulated caused him to be frequently consulted for

advice by European companies, foreign legations, and travellers; and he published over fifty articles in leading journals of the time, as well as writing articles for handbooks and reference works, including numerous articles for the 1911 Encyclopædia Britannica. In 1879, Houtum-Schindler was ordered by the Persian government to curtail his excursions in Kerman province "because his horses and mules ate up all the stock" of grain in the province, which mostly imported its grain.

بسم الله الرحمن الرحيم

حسب الفرمایش سرکار جناب مخبرالدوله ، نهم شهر صفرالمظفر از دارالخلافت
الی شاهرود از این قرار است.

منزل اول

از دروازه مشهد مقدس الی **خاتون آباد** هجده میل و نیم انگلیسی مسافت دارد ، و راهش مسطح و صاف است، و خاتون آباد ده خالصه است. هشتاد خانه وار دارد و یک کاروانسرای بزرگ با چهل اطاق و طویله های بزرگ که جناب حاجی ملاعلی ساخته است. خاتون آباد اول ده ورامین است، از حیثیت آب و خاک و زراعت مشهور است، و حال هم آب فراوان دارد و یکی از بلوک پر منفعت و و حاصل خیز ایرانست. اسکندر رومی که دوهزار و دوپست و ده سال تخمینا پیش از این از ورامین عبور نموده ، جهت کل قشون، آذوقه از ورامین بدست آورده، حمل نموده، در چند منزل گذران نمودند. با وجود این همه جنس که در ورامین است، در خاتون آباد نان و گاه و جو را زیاد به عابرین گران میفروشدند. دو ده که نزدیک خاتون آباد است که مابین شمال و جنوب خاتون آباد واقع اند یکی از حصار امیر که خالصه است، و یکی دیگر بیر مال امین الملک است. چپرخانه منزل اول در کبود کمبز است، در شش فرسخی دارالخلاوفه واقعست. و در این کمبود کم بز یک کاروان سرای شاه عباس است.

منزل دویم

خاتون آباد الی ایوانه کیف بیست و هفت میل انگلیسی است. راهش خوب است، ولی در چند گذار سنگ زار است، و نهر بسیار هم در بین راه میباشد که از برای عبور کالسکه بسیار زحمت دارد، دهاتی که نزدیک راه می باشند از این قرار است: الورک ده کوچک آب فراوان دارد، خسرو، ده کوچک است، شریف آباد ده بزرگ معتبر است. از شریف آباد الی ایوانه کیف که پانزده میل انگلیسی است. این پانزده میل آب ندارد، ایوانه کیف جای خوبی نیست، دز زمستان و بهار آب دارد ولی در تابستان و پاییز آب ندارد، بجز آبی که در آب انبارها انداخته اند چاه کندن هم ممکن نیست، اولا بواسطه عمق که در پنجاه زرع بآب نمیرسد و اگر بیشتر بکنند، دم مانع کندن میشود و مقنی را میکشد، در آخر تابستان ابدا آب ندارد و آب انبار هم خشک شده و اگر هم آبی باشد شور شده است. از رودخانه شهر دماوند آب می آورند به آب انبارها می اندازند، و در ایوانه کیف چپرخانه می باشد، و ربع فرسخ به سمت جنوب کاروانسرای شاه عباسی واقع است که حال خرابه می باشد، مسکون نیست. کوهی که مغرب ایوانه کیف واقع است قره قاج می گویند و مشرق را کوه نمک، دیگری کوه مکرچ دیگری کوه کالنگ، دیگری سیاه کوه که گاهی کوه گوگرد می نامند.

منزل سیم

ایوانه کیف الی قشلاق خوار هجده میل و ربع انگلیسی است، یک فرسخ و نیم اول خیلی هموار است، بعد از اتمام این یک فرسخ و نیم، اول گذار سرداریست. اسم مربوط به این گذار سردره است و دهنه خوار هم میگویند و طولش پنج میل انگلیسی است. در ابتدای این دهنه دو قلعه کوچک و خرابه

می باشد و یک قلعه سنگی خرابه در وسط این گذار می باشد. احتمال می برد که این جا دزد گاه بوده و این قلعه ها در قراول خانه بوده است. بعد از اتمام این دهنه میرسد به جلگه خوار، راه اول قدری سنگ زار است، بعد از آن خوب می شود و از ده حسین آباد و قلعه نو و کردند رد میشود، میرسد به قشلاق خوار، بلوک خوار شصت و دوپارچه ده دارد و دست امین السلطان است. بزرگترین ده بلوک خوار... که دویست خانه وار است. بلوک خوار تخمینا روی هم حساب نموده نود هزار خانه وار دارد، و مثل جلگه ورامین آب بسیار دارد. آب خار رودخانه ایست که از پهلوی ده سره رود و از نزدیک کوه سرهور میآید. قشلاق خوار چپرخانه دارد و یک کاروانسرای خشتی که آقا نصرالله ساخته است، و سالی هشتاد و چهار تومان اجاره میگیرد. از قشلاق خوار راه خوبی دارد به سیاه کوه که چهارفرسخ است، و در جلگه خوار هم قشلاق پانصد خانه وار ایل اوسانلو و سیصد چهارصد خانه وار ایل الاکایی است.



منزل چهارم

از قشلاق خوار الی ده نمک بیست و سه میل انگلیس است، راه صاف و خوب است، بعضی مکانها سنگ زار است. درسه فرسخی قشلاق ارادان است که تلگراف خانه دارد. از ارادان تا پا ده سه میل انگلیسی است و از پا ده الی ده نمک آب ندارد و نه میل و ربع انگلیس مسافت میباشد. ده نمک پنجاه و یک خانه وار دارد، آب بسیار کم و شور می باشد و زراعت هم خیلی کم برداشت میشود، و مردم اینجا خیلی بی چیز می باشند، و از قدیم هم مالیات نمی دهند. ده نمک یک کاروان سرای بسیار خوب دارد که از بنای شاه اسمعیل است، و این کاروان سرا بیست و چهار اتاق و طویلۀ بزرگ بسیار خوب دارد. جنوب این ده همه اش کویر است، و شمالش کوه چهل و یک تن مشهور است، قلعه ده نمک با وجود این که خیلی خراب است بیست و شش منزل دارند، و اهل ده میگویند که اینجا جای بسیار بزرگی بوده است، و از اطراف چینۀ پایه دیوارها معلوم است که می گویند در اینجا که حال دیوارست دروازه شهر بوده است. خربوزه در ده نمک از جهت شوره زار بودن زمین، بسیار خوب و ممتاز است، و دو یخچال در ده نمک می باشد. حاجی علی اکبر امین معدن و حاجی علی نقی کاشی ارباب این ده نمک می باشند.